

RAADSINFORMATIEBRIEF

Zaaknummer: 877196
Documentnummer: 877206

Datum: 4 november 2025
Portefeuille(s): Natuur en Milieu
Portefeuillehouder(s): L. Hillebregt

Onderwerp: *impact inzet van college op verbod gewasbeschermingsmiddelen*

Context

- ☐ Afdoening motie [naam / raadsvergadering d.d.]
- ☐ Afdoening toezegging [commissievergadering/raadsvergadering d.d.]
- ☒ Beantwoording raadsvragen
- ☐ Actuele bestuurlijke aangelegenheid
- ☐ Anders, [te weten...]

Inleiding

Deze raadsinformatiebrief betreft de beantwoording van art. 33 RvO-vragen (politieke raadsvragen). De brief geeft antwoord op de door raadslid Barry Hoogezand namens de VVD-fractie gestelde vragen over het binnen de gemeente realiseren van zones rondom gevoelige functies (bijvoorbeeld woonfuncties) waarbinnen niet mag worden gespoten met gewasbeschermingsmiddelen (hierna: spuitzones). De vragen zijn gesteld na de mondelinge beantwoording van de actuele vragen over spuitzones gesteld door de GroenLinks/PvdA-fractie tijdens de oordeelsvormende vergadering van 11 september 2025 en de daaropvolgende berichtgeving in de pers.

Kernboodschap

Inleiding

De gestelde vragen wekken mogelijk de indruk dat er momenteel sprake is van een concreet lopend onderzoek, proces of plan met betrekking tot het instellen van spuitzones of een verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Dat is nadrukkelijk niet het geval. Wel is er sprake van een bredere beleidsmatige gedachtevorming, waarin het college zich oriënteert op relevante ontwikkelingen en inzichten. Deze verkenning uit zich onder meer in het nauwlettend volgen van jurisprudentie op dit terrein. Om misverstanden te voorkomen, acht het college het wenselijk eerst een inhoudelijke toelichting te geven op het vraagstuk rondom spuitzones, alvorens in te gaan op de gestelde vragen.

Vereiste grootte van spuitzones

Bij de planvorming voor nieuwe gevoelige functies – zoals woonlocaties – in de nabijheid van agrarische percelen waar het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op basis van het geldende omgevingsplan is toegestaan, rust op gemeenten de verantwoordelijkheid om in het kader van een zorgvuldige ruimtelijke afweging een passende afstand tussen deze functies en agrarisch gebruik te bepalen. In de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is een afstand van ten minste 50 meter als richtsnoer naar voren gebracht. Deze afstand geldt niet als wettelijke norm, maar als

Bijlage(n):

vuistregel die voortvloeit uit de rechtspraak en die richting geeft aan de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid. Gemeenten dienen deze jurisprudentie mee te wegen bij het opstellen van omgevingsplannen of het verlenen van omgevingsvergunningen, waarbij ook lokale omstandigheden en belangen een rol spelen.

Spuitzones van 500/1000 meter

De uitspraak die is opgenomen in raadsinformatiebrief 807760, waarnaar in de actuele vragen wordt verwezen, heeft betrekking op de impact van stikstofuitstoot op Natura 2000-gebieden en niet op spuitzones. De daarin genoemde afstand van 500 meter (of meer) is in het kader van spuitzones dan ook niet van toepassing.

In de beantwoording van de actuele vragen is deze afstand genoemd in bredere context, namelijk in het licht van de verplichte beleidsverrijking die elke gemeente dient door te voeren op het gebied van milieu- en gezondheidsaspecten bij het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. In dat kader kunnen gemeenten — afhankelijk van lokale omstandigheden, beleidsambities en toekomstige ontwikkelingen — ervoor kiezen om andere afstanden te hanteren dan de gangbare 50 meter. Denk hierbij aan mogelijke wijzigingen in Europese, landelijke of provinciale regelgeving, nieuwe jurisprudentie, of uitkomsten van wetenschappelijke onderzoeken over de invloed van gewasbeschermingsmiddelen op de leefomgeving.

Het college onderkent dat deze beleidsverrijking ruimte biedt voor maatwerk en verdere invulling, maar acht het — gelet op de complexiteit van het onderwerp en het ontbreken van hogere regelgeving of bindende jurisprudentie die grotere afstanden voorschrijft — op dit moment aangewezen om de vuistregel van 50 meter te hanteren bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Dit standpunt biedt rechtszekerheid en voorkomt onduidelijkheid richting initiatiefnemers en agrarische ondernemers.

Uiteraard volgt het college de relevante ontwikkelingen op dit terrein nauwgezet. Indien nieuwe inzichten of regelgeving aanleiding geven tot herziening van het gemeentelijk beleid, zal dit tijdig en zorgvuldig worden opgepakt. Daarbij zal uw raad worden betrokken, evenals vertegenwoordigers van de agrarische sector.

Aanvullende normstelling door gemeente

Kan een gemeente thans, gelet op de nu geldende vuistregel uit de jurisprudentie van 50 meter, overgaan tot een aanvullende normstelling met betrekking tot spuitzones, zoals het instellen van grotere spuitzones dan 50 meter?

Op grond van de Omgevingswet is een gemeente in beginsel bevoegd om in het kader van haar planologische verantwoordelijkheid aanvullende normen te stellen, waaronder het vastleggen van spuitzones bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Deze bevoegdheid vloeit voort uit de gemeentelijke taak om een veilige en gezonde leefomgeving te waarborgen, waarbij milieu- en gezondheidsaspecten een integrale rol spelen in het ruimtelijk beleid.

Echter, om dit effectief en juridisch houdbaar te kunnen doen, dient de gemeente vanzelfsprekend de vereiste zorgvuldigheid in acht te nemen. Hiertoe zijn in ieder geval grondige analyses gebaseerd op wetenschappelijke onderbouwde onderzoeken noodzakelijk. Voor individuele gemeenten is het echter zeer lastig om dergelijke onderzoeken te (laten) verrichten. Wetenschappelijke consensus ontbreekt en ook het feit dat het hier een landelijk probleem betreft dat waarvoor landelijke regelgeving ontbreekt, maakt wel duidelijk dat het geen probleem betreft dat eenvoudig kan worden opgelost door een individuele gemeente.

Het zelf instellen van aanvullende normen voor spuitzones brengt, zonder gedegen onderzoek, daarom een niet gering (juridisch en politiek) afbreukrisico met zich mee en tevens schadeclaims van agrariërs die door de aanvullende normen in hun eigendom worden aangetast (zij mogen immers geen gebruik meer maken van een deel van hun percelen zoals ze wensen).

Hoe wordt momenteel omgegaan met initiatieven nabij agrarische percelen?

Als er momenteel sprake is van een initiatief dat ziet op de ontwikkeling van een gevoelige functie naast een agrarisch perceel, dan wordt momenteel, overeenkomstig de jurisprudentie, een spuitzone van 50 meter vereist door het college. Initiatiefnemer en college gaan dan vaak het gesprek aan hoe de vereiste spuitzone kan worden gerealiseerd. Dit kan bijvoorbeeld door te kiezen voor een zodanige indeling van het perceel dat tussen de gevoelige functie en het naastgelegen agrarische perceel een zone van 50 meter ontstaat. Ook kan de initiatiefnemer met de betreffende agrariër afspreken dat hij een deel van diens grond zal pachten of aankopen dat qua grootte overeenkomt met de vereiste spuitzone. In de vergunning worden dan voorschriften opgenomen dat in de zone niet mag worden gespoten.

Voorts kunnen maatregelen worden genomen die ertoe kunnen leiden dat met een kleinere spuitzone dan 50 meter kan worden volstaan. Hierbij kan worden gedacht aan:

- het aanleggen van een sloot of haag, welke de drift kan verminderen;
- het realiseren van een dove gevel (gevel zonder openingen);
- afschermende niet-gevoelige bebouwing tussen het agrarische perceel en de gevoelige bebouwing.

Aan het instellen van een kleinere spuitzone dan 50 meter dient echter een gedegen locatie specifiek onderzoek ten grondslag te liggen. Een wetenschappelijk onderbouwd model hiervoor ontbreekt helaas tot op heden en de rechtspraak is zeer casuïstisch, zodat het heel lastig te voorspellen is wanneer een kortere afstand acceptabel is. Dat geldt ook voor de bovengenoemde maatregelen. Of een maatregel of een combinatie van maatregelen acceptabel is (= uiteindelijk de toets der rechterlijke kritiek kan doorstaan) is geheel afhankelijk van de situatie ter plaatse.

In situaties dat er sprake is van een ontwikkelingsgebied voor gevoelige functies, waarbij de gemeente de te ontwikkelen gronden zelf in eigendom heeft of uitgeeft, zorgt de gemeente zelf voor het instellen van een spuitzone op de te ontwikkelen gronden. Naastgelegen gronden van agrarische ondernemers worden op deze wijze niet onnodig belast met een spuitzone op hun percelen.

Vragen raad en reactie college

1. *Is het college op de hoogte van de reacties vanuit de landbouwsector over de aankondiging van uw onderzoek naar verbod?*

Reactie college

Ja. Naar aanleiding van deze reactie is er contact geweest tussen het college en de landbouwsector. Hierbij heeft het college de feitelijke stand van zaken meegedeeld, namelijk dat er geen sprake is van een concreet voornemen tot een onderzoek naar een verbod.

Tegelijkertijd onderkent het college, juist als agrarische gemeente, het belang van een zorgvuldige belangenafweging tussen volksgezondheid, milieubelasting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Om deze belangenafweging goed te kunnen maken bekijkt het college hoe het daadwerkelijk in de gemeente Dronten is gesteld met de voornoemde thema's. Hierbij wordt onder andere het gesprek gevoerd met agrarische ondernemers over deze thema's (zie ook de reactie van het college op vragen 6 en 7 over de oprichting van een expertteam). Voorts worden relevante ontwikkelingen, zoals wetenschappelijke inzichten, jurisprudentie en beleidsmatige trends op Europees, nationaal en provinciaal niveau, nauwlettend gevolgd. Een en ander is tevens onderdeel van de bredere beleidsverrijking die moet plaatsvinden in het kader van de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

2. *Hoeveel meldingen zijn er de afgelopen 3 jaar gedaan van inwoners die zich zorgen maakten over de inzet van gewasbeschermingsmiddelen (in de bollenteelt) in een straal van 500-1000m rond Dronten? Geldt uw plan ook voor huisvesting op agrarische bedrijven? Welke gezondheidsschade is er voor de inwoners?*

Reactie college

Er zijn het college geen meldingen bekend.

Voor wat betreft de overige in vraag 2 opgenomen vragen wordt verwezen naar de hierboven weergegeven inhoudelijke toelichting op het spuitzonevraagstuk.

3. *Kunt u uitgebreid toelichten wat uw proces is (inclusief besluitvorming) dat u wilt doorlopen, met welk doel en met welke partijen? Op basis van welke informatie en/of onderzoeken wordt dit voorbereid?*

Reactie college

Voor de concrete acties die het college momenteel uitvoert met betrekking tot spuitzones wordt verwezen naar reactie van het college op vraag 1 (tweede alinea).

4. *Neemt u ook de impact op toerisme mee? De tulpenroute wordt ook door dit college regelmatig geprezen en trekt mensen van ver om hier te genieten. Komt dit door uw onderzoek, en daaruit volgend verbod op spuitzones/verbod op gewasbescherming in de bollenteelt, onder druk?*

Reactie college

Er is momenteel geen sprake van een proces of plan. Wel moet in geval van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen van of in de nabijheid van gevoelige functies in beginsel rekening worden gehouden met een spuitzone van 50 meter. Andere belangen, zoals het bedrijfsbelang van een agrariër of toeristische belangen, mogen niet worden betrokken bij het realiseren van een op grond van de jurisprudentie vereiste spuitzone van 50 meter.

Een afweging van belangen kan wel aan de orde zijn bij het instellen van een spuitzone groter dan 50 meter. Het college hanteert zoals aangegeven op dit moment de vuistregel van 50 meter bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (zie *inhoudelijke toelichting*)

5. *In uw beantwoording in de Raad geeft u aan dat het moeilijker is om maatwerkafspraken te maken met agrarisch ondernemers en kiest u daarom voor een bredere inzet van 'spuitzones' van 500m of 1000m. Wat is er moeilijker aan maatwerkafspraken dan een generieke maatregel?*

Reactie college

Voor alle duidelijk merken wij op dat er geen sprake is van een reeds gemaakte keuze voor een bredere inzet van 'spuitzones' van 500 of 1000 meter (zie verder hetgeen hierover wordt gezegd in de hierboven weergegeven inleiding).

Voor wat betreft de vraag wat er moeilijker is aan maatwerkafspraken boven werken met een generieke maatregel, merken wij op dat het werken met een generieke maatregel (bijvoorbeeld in een omgevingsplan) is effectiever en efficiënter dan het maken van maatwerkafspraken in individuele gevallen. In geval van een generieke maatregel kan namelijk voor het gehele gemeentelijke grondgebied op de gewenste locaties in één besluit spuitvrije zones worden ingesteld. Slechts eenmaal is er een beroepsmogelijkheid. In het geval van maatwerkregels moet er voor iedere afzonderlijk geval een individueel besluit volgen met evenzovele bezwaar- en beroepsmogelijkheden.

6. *Bent u ook van plan uw onderzoek breder te trekken dan bollen? Bijvoorbeeld de inzet van gewasbescherming bij fruitteelt, aardappelen of uien? Wat zegt de EPD Landbouw, LTO en andere belangenorganisaties hierover?*
7. *In hoeverre bent u al gevorderd met het 'verkennen' van een verbod? In uw reactie had u het over afspraken met koplopers en expertteams? Welke vraag legt u precies neer bij de EPD Landbouw en steunen zij de gemeentelijke inzet op een verbod?*

Reactie college op vragen 6 en 7

In het Economisch Platform Dronten Landbouw (EPD) is onlangs verkennend gesproken over het oprichten van een expertteam dat alle relevante vraagstukken die betrekking hebben op agrarische functies en het bevorderen van een duurzaam agrarisch ondernemerschap zal behandelen. Een van de voordelen van het hebben van een dergelijk expertteam is dat het EPD het college kan voorzien van belangrijke informatie over de in de bij vraag 1 benoemde aspecten en de te maken belangenafweging. Indien we komen tot een oprichting van een expertteam, zal een van de onderwerpen zijn het trachten te komen tot aanvaardbare juridische en niet-juridische oplossingen rondom spuitzones. Vragen die we aan het EPD willen voorleggen zijn nu (nog) niet aan de orde.

Voor de overige antwoorden op de vragen verwijst het college naar zijn hierboven weergegeven inhoudelijke toelichting

8. *Op welke manier weegt het college de verschillende belangen, waaronder (gezondheid, milieu, landbouw en toerisme) in dit proces?*
9. *Bent u bereid om het plan rond de spuitzones te heroverwegen als blijkt dat het meer nadelen dan voordelen kent?*

Reactie college op vragen 8 en 9

Er is momenteel geen sprake van een weging van belangen of een concreet proces of plan. Verwezen wordt naar de hierboven weergegeven inhoudelijke toelichting.

10. Bent u bereid de vragen 1-op-1 te beantwoorden?

Reactie college

Ja.

Vervolg

Bij de procedure van de totstandkoming van de omgevingsvisie en het omgevingsplan (vaststelling naar verwachting respectievelijk 2027 en 2030) vindt het college het belangrijk dat het onderwerp spuitzones aan de orde komt. De raad is bevoegd gezag met betrekking tot het vaststellen van beide documenten en wordt hier dus vanzelfsprekend bij betrokken.

Bij individuele projecten waarbij spuitzones een rol spelen zal uw raad in ieder geval worden betrokken als er sprake is van aanvragen om buitenplanse omgevingsvergunningen waarbij het bindend adviesrecht van de raad aan de orde is.

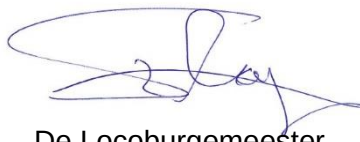
Mocht er voordat het omgevingsplan kan worden vastgesteld noodzaak bestaan om bijvoorbeeld beleidsregels met betrekking tot spuitzones te maken, dan zal het college uw raad hierbij vanzelfsprekend ook betrekken.

Bijlagen

Raadvragen ex art. 33 RvO VVD met nummer 877268

De Secretaris,
R. Hammenga MA

De Locoburgemeester,
S.J. Lap

schriftelijke vragen

Fractie:	VVD
Naam:	Barry Hoogezand
Onderwerp:	Impact inzet van college op verbod gewasbeschermingsmiddelen
Type vraag:	☒ informatieve/technische vraag ☒ artikel 33-vraag
Beantwoording (<i>alléén bij informatieve/technische vragen</i>)	☒ Ja, kan verspreid via mail / app ☐ Nee, antwoord alleen naar mijzelf

Inleiding:

In de commissievergadering van 11 september jl. zijn actuele vragen door GL/PvdA gesteld over het instellen van een verbod gewasbeschermingsmiddelen in de bollenteelt binnen een straal van 500/1000m. Het college heeft aangegeven hier 'welwillend' naar te kijken. De VVD Dronten bekommert zich om de gezondheid van al onze inwoners. Wij zien ook dat in de landbouw hard wordt gewerkt om verschillende manieren van ziekte- en onkruiddruk te bestrijden, zowel via gewasbescherming, veredeling als mechanisatie. Daarnaast doen er veel verhalen de ronde rond gewasbescherming die niet berusten op feiten. De VVD Dronten vraagt nadere duiding over de inzet van dit college en vraagt zich af welke rol het college wil nemen.

Vragen:

- Is het college op de hoogte van de reacties vanuit de landbouwsector over de aankondiging van uw onderzoek naar verbod?
- Hoeveel meldingen zijn er de afgelopen 3 jaar gedaan van inwoners die zich zorgen maakten over de inzet van gewasbeschermingsmiddelen (in de bollenteelt) in een straal van 500-1000m rond Dronten? Geldt uw plan ook voor huisvesting op agrarische bedrijven? Welke gezondheidsschade is er voor de inwoners?
- Kunt u uitgebreid toelichten wat uw proces is (inclusief besluitvorming) dat u wilt doorlopen, met welk doel en met welke partijen? Op basis van welke informatie en/of onderzoeken wordt dit voorbereid?
- Neemt u ook de impact op toerisme mee? De tulpenroute wordt ook door dit college regelmatig geprezen en trekt mensen van ver om hier te genieten. Komt dit door uw onderzoek, en daaruit volgend verbod op spuitzones/verbod op gewasbescherming in de bollenteelt, onder druk?
- In uw beantwoording in de Raad geeft u aan dat het moeilijker is om maatwerkafspraken te maken met agrarisch ondernemers en kiest u daarom voor een bredere inzet van 'spuitzones' van 500m of 1000m. Wat is er moeilijker aan maatwerkafspraken dan een generieke maatregel?

- Bent u ook van plan uw onderzoek breder te trekken dan bollen? Bijvoorbeeld de inzet van gewasbescherming bij fruitteelt, aardappelen of uien? Wat zegt de EPD Landbouw, LTO en andere belangenorganisaties hierover?
- In hoeverre bent u al gevorderd met het 'verkennen' van een verbod? In uw reactie had u het over afspraken met koplopers en expertteams? Welke vraag legt u precies neer bij de EPD Landbouw en steunen zij de gemeentelijke inzet op een verbod?
- Op welke manier weegt het college de verschillende belangen, waaronder {gezondheid, milieu, landbouw en toerisme} in dit proces?
- Bent u bereid om het plan rond de spuitzones te heroverwegen als blijkt dat het meer nadelen dan voordelen kent?
- Bent u bereid de vragen 1-op-1 te beantwoorden?